

Belgisch defensiebudget naar 2% van het BBP

Open brief in de Standaard aan de Eerste Minister, 3 juni 2022

Geachte Eerste Minister,

We maken ons ongerust. U wil naar de komende NAVO-top in Madrid (eind juni) trekken met de belofte om het defensiebudget naar 2% van het BBP op te trekken tegen 2035. Mocht de maatregel onmiddellijk worden ingevoerd betekent dat 5 miljard extra op de begroting van defensie, een verdubbeling. In 2017 stemde het parlement een programmawet met investeringen in wapens ter waarde van 9,2 miljard Euro. Begin dit jaar keurde uw regering nog eens een militaire investeringsenveloppe goed van 10 miljard en afgelopen maart deed u er nog eens een miljard bovenop om de operationele behoeften op korte termijn te dekken. Een enveloppe van 20 miljard op vijf jaar tijd. Hoewel geen enkel departement al beter is bediend, wil u daar nog eens een paar miljard bovenop doen.

We begrijpen dat de druk groot is en dat u zich loyaal wil opstellen naar uw NAVO-partners. Maar wat met de loyaliteit tegenover uw bevolking? De stijgende prijzen tasten de koopkracht aan, het aantal mensen dat leeft in armoede neemt snel toe. Uw regering nam weliswaar maatregelen om de energieprijzen te drukken, maar die zijn maar tijdelijk en staan in wanverhouding met de reeds geplande budgetstijgingen voor defensie. De Covid-pandemie heeft een gat geslagen in de begroting en de kwaliteit van de publieke dienstverlening, zoals het openbaar vervoer, dreigt de dupe te worden. Wereldwijd zorgen stijgende energie- en voedselprijzen voor een sterke toename van de extreme armoede, maar een halve eeuw na de belofte om 0,7% van het Bruto Nationaal Inkomen (BNI) te besteden aan ontwikkelingssamenwerking, blijft België al jaren hangen rond de 0,4%. Blijkbaar is die norm minder belangrijk dan de NAVO-norm.

België wil in de pas lopen van de NAVO-lidstaten die sinds de Russische agressie-oorlog tegen Oekraïne samen militaire budgetstijgingen hebben aangekondigd ter waarde van tientallen miljarden euro. In 2021 vertegenwoordigden de NAVO-landen nochtans al 53% van de wereldwijde militaire uitgaven of 17 keer meer dan Rusland, dat verhoudingsgewijs veel meer uitgeeft aan het militaire apparaat (4,1% van het BBP) en weinig marge heeft om die verder te laten stijgen. Als Duitsland alleen al zijn militaire beloften waarmaakt, zal het land anderhalve keer meer uitgeven dan Rusland.

Vraag is waarom er met de nu al grote wanverhoudingen, zoveel extra miljarden naar defensie moeten, terwijl de opwarming van de aarde de toekomst van de planeet bedreigt en dringende investeringen in de energietransitie behoeft. Al jaren schieten de rijke landen tekort om het klimaatfonds te vullen met de beloofde honderd miljard dollar om die energietransitie voor arme landen mogelijk te maken. We vrezen dat de enorme aangekondigde militaire budgetstijgingen ten koste zullen gaan van sociale en klimaatmaatregelen die noodzakelijk zijn om de toekomst van de planeet te vrijwaren.

De wereldwijde militaire uitgaven stijgen al zeven jaar op rij en die maken de wereld er niet veiliger op, integendeel. De overbewapening zet een gevaarlijke wapenwedloop in gang die spanningen alleen maar zullen doen toenemen. De oorlog in Oekraïne zorgt voor grote veiligheidsuitdagingen, maar bewapening is niet de oplossing. In sommige kringen stelt men openlijk dat het de bedoeling is Rusland te verzwakken en mikken daarmee op een lang aanslepende oorlog die het menselijk leed en het risico op een (nucleaire) escalatie verder in de hand dreigen te werken.

We vragen dat België het over een andere boeg gooit. Ons land kan – samen met andere Europese landen - het voortouw nemen van een diplomatiek offensief dat erop gericht is de strijdende partijen terug aan de onderhandelingstafel te krijgen. We weten dat het moeilijk is en dat het wantrouwen tegenover het Kremlin groot is. We stellen evenwel vast dat het erg rustig is op het diplomatieke front en niet alle pistes zijn bewandeld. Zo zouden de vastgelopen onderhandelingen tussen Kiev en Moskou

een intensief verlengstuk kunnen krijgen tussen Brussel en Moskou. Europa kan hierin een veel actievere en leidende rol spelen en afstappen van een gemilitariseerde aanpak. Waar een wil is is een weg. Zo zou ook rol van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) als pan-Europese veiligheidsorganisatie kunnen worden versterkt.

Eens de wapens – hopelijk vlug - zwijgen is het noodzakelijk om te investeren in betere relaties met de grootmachten die de NAVO vandaag 'systemische rivalen' noemt. Er is samenwerking en herstel van wederzijds vertrouwen nodig. Zoals de voormalige Zweedse premier Olof Palme begin de jaren '80 aan het eind van de Koude Oorlog schreef: "ons alternatief is gedeelde veiligheid". Zo'n gemeenschappelijk veiligheidssysteem is noodzakelijk om te vermijden dat de bewapening uit de hand loopt. Op termijn zijn betere onderlinge relaties absoluut noodzakelijk om de grote planetaire dreigingen gezamenlijk aan te pakken: kernwapens, klimaatveranderingen en de groeiende ongelijkheid. Dat is de nagel waarop België keer op keer moet blijven kloppen.

Ondertekenaars:

Miranda Ulens (ABVV)

Thierry Bodson (FGTB)

Jean-Louis Vander Heyden (Agir pour la Paix)

Werner Van Heetvelde (Algemene Centrale ABVV/ FGTB Centrale Générale)

Loïc Fraiture (Amité Sans Frontière - Vriendschap zonder Grenzen)

Herman Michiel (Ander Europa)

Belgische Coalitie tegen Kernwapens

Ria Verjauw (Belgische Coalitie Stop Uraniumwapens)

Lieve Herijgers (Broederlijk Delen)

Filip De Bodt (Climaxi vzw)

Martin Maréchal (CNAPD)

Max Vancauwenberge (Comac studenten)

Claudine Pôlet (Comité Surveillance Otan)

Claire Delstanche (DIEM25)

Els Lauriks (FairFin)

Pierre Galand (Forum Nord Sud)

Annuschka Vandewalle (FOS – Socialistische Solidariteit)

Janneke Ronse (Geneeskunde voor het Volk - Médecine pour le Peuple)

Valerie Del Re (Greenpeace)

Yannick Quéau (GRIP)

Hart boven Hard

Paula Polanco (Intal)

Geert Vanlangendonck (Käthe Kollwitz Collectief)

Michel Vanhoorne (LEF-FGE)

Bert Emmers (Leuvense Vredesbeweging)

Karim Zahidi (Masereelfonds)

Carla Goffi (Mouvement Crétien pour la Paix)

Eva Smets (Oxfam België/Belgique)

Stefan Nieuwinckel (Pax Christi Vlaanderen)

Thomas Blommaert (Uitgeverij EPO)

Fanny Polet (Viva Salud)

Ludo De Brabander (Vrede vzw)

Bram Vranken (Vredesactie)

Stefaan Van den Abbeele (Vredeshuis Aalst)

Ria Convents (Vrouwen in het Zwart Leuven)